

Milepæle i FADLs nyere historie

FADL har igennem årene haft flere store sejre i fagforeningsammenhæng. Sejre som har været medvirkende til at skabe de gode forhold hvorunder FADL medlemmerne i dag kan få arbejde. Her beskrives nogle af de største og vigtigste milepæle som fagforeningen har opnået.

Af: Lissen Jacobsen

Lægevikaroverenskomsten vindes tilbage

Kort tid efter konflikten i 1982 mistede FADL sin lægevikaroverenskomst. Der skulle gå 15 år før der igen kom ordentlige forhold for lægestuderende i vikariat – det var i 1997.

Efter en vellykket konflikt i foråret 1982, hvor Vagtbureauet i København forblev "offentligt drevet", var modet stort på lægevikarområdet. FADL opsagde den daværende lægevikaroverenskomst og regnede ikke med at der ville blive problemer ved en genforhandling. FADLs daværende forhandlingsleder Christoffer Johansen beretter: "Forhandlingerne begyndte nogle måneder senere, og vi troede, at vi igen kunne vinde en konflikt. Det lykkedes desværre ikke, og vi tabte et helt overenskomstområde". Det var FADLs ældste overenskomst, som var blevet etableret efter en blokade i september 1955.

Tretten år senere begynder FADL på genetableringen af overenskomsten. Ansættelsesvilkårene for de lægestuderende i årene uden overenskomst var meget tilfældige. Nogle blev ansat

efter den oprindelige overenskomst, som FADL havde forkastet i 1982, andre som løsarbejdere på timeløn. Og andre igen med 80,25% af en yngre læges grundløn og uden nogen tillæg for aften, nat- og overarbejde. FADL tager enkeltsager op, og det lykkes nogle steder at få den lægestuderende op på 100% af en færdiguddannet læges startløn.

FADL kæmper hårdt for at få Amtsrådsforeningen til at påbegynde nye forhandlinger om en lægevikaroverenskomst. Men i Amtsrådsforeningen er man ikke særlig forhandlingsvillige. For at få arbejdsgifterne til forhandlingsbordet, beslutter FADL derfor igen at gå i konflikt. Det sker i sommeren 1996.

Studenterlægevikarerne nedlægger arbejdet på en række sygehuse i blandt andet Vejle, Ribe og Viborg Amt. Selvom strejken vurderes at koste sygehusene kr. 800.000,- om måneden, ønsker Amtsrådsforeningen ikke at indgå overenskomst med FADL.

Tager over et år

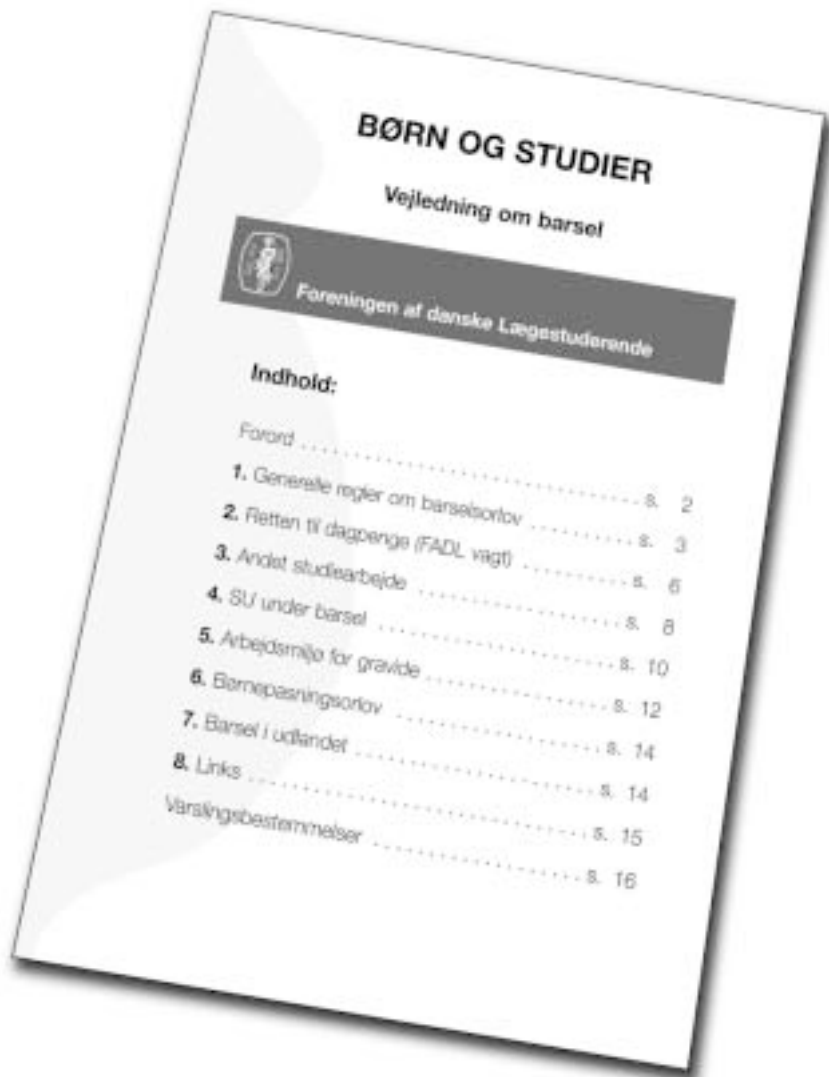
Konflikten bakkes op af Foreningen af Yngre Læger. Det slås fast af Foreningen af Yngre Læger, at lægerne ikke må tage

konfliktramt arbejde, og den 7. oktober 1997, et år efter strejken i Jylland, underskriver FADL og Amtsrådsforeningen en ny overenskomst. Det lykkedes ikke at opnå alle FADLs krav i overenskomsten. Et hovedkrav havde været at lægevikarer skulle have en grundløn svarende til 90 % af en nyuddannet turnuskandidats løn. Men det overordnede resultat blev af FADL alligevel vurderet som værende tilfredsstillende. For lægevikarerne i dag kan blandt andet fremhæves: De samme holddriftstillæg som yngre læger, at man hver fjerde uge får betalt en rejse hjem, en lav husleje ved anvisning af bolig (vagtværelse) og mulighed for decentral lønforhandling.

Voldgift

Selv om der i 1997 nu var etableret en overenskomst for lægevikarerne, var fortolkningen af denne overenskomst forskellig fra amt til amt. Flere hospitaler udlagde teksten sådan, at lægevikarer som kun var ansat for en enkelt vagt af gangen, kun skulle have almindelig grundtimeløn i op til 25 timer - lige meget om det var en hverdag, nat eller sågar søndag.

FADLs barselspjece, som kan hentes på fadl.dk.

Andre hospitaler fulgte FADLs fortolkning af overenskomsten: At en enkeltstående vagt var én selvstændig ansættelse med samme ret til betalt transport frem og tilbage på arbejde samt overtidsbetaling efter en såkaldt normperiodes afslutning. En normperiode svarer til 7,4 timer. Da der efterhånden var flere og flere hospitaler, som nægtede at betale lægevikarerne for overtidsbetaling, var der intet andet valg for FADL end at indkalde til et mæglingsmøde med Amtsrådsforeningen. Amtsrådsforeningen forsvarede selvfølgelig den "billigste løsning", og derfor var der ingen anden mulighed for FADL end at begære en voldgift.

Den 26. november 2002 vinder FADL voldgiften, og FADL får medhold i at der skal være overtidsbetaling på enkeltstående vagter efter 7,4 timers arbejde samt at lægevikarer på enkeltvagter på søgnehellidage også skal have overarbejdsbetaling for samtlige timer.

Dagpenge til FADL-vagter

Først fik vi dem, så forsvandt de, men så kom de tilbage i en bedre udgave. FADL fik i overenskomsten anno 1973 indført sygedagpenge til de lægestuderende. Det betød at en vagttager kunne få udbetalt løn i forbindelse med sygdom.

I 1989 påbegyndte regeringen en ændring af dagpengeloven. De særlige regler der gjaldt for løsarbejdere - som for eksempel havnearbejdere og FADL-vagter - skulle ophæves. Det ville derfor ikke mere være muligt for FADLs vagttagere at få udbetalt sygedagpenge hvis de var opskrevet til en vagt og så blev syge. Der var tale om et stort tilbageskridt for FADLs vagttagere, og FADL ville ikke acceptere dette uden kamp. FADL henvendte sig derfor til den daværende socialminister Aase Olesen fra Det Radikale Venstre. FADL bad ministeren tilkendegive at de problemer, som ophævelsen af de særlige bestemmelser for løsarbejdere burde løses gennem de daværende overenskomster. Socialminister Aase Olesen bekræftede dette, og skrev til FADL: "Jeg kan bekræfte, at jeg er enig i, at de problemer, som FADL forudser som følge af vedtagelsen af den nye dagpengelov, hvorefter de hidtil gældende særlige regler om løsarbejdere ophæves, passende kan

tages op i forbindelse med overenskomstforhandlingerne". Det betød at FADL havde politisk opbakning til at få bevaret dagpengeordningen ved de efterfølgende overenskomstforhandling. I dag lyder teksten: "Vagtbureauerne administrerer dagpengeordningen for vikarer uden opsigelsesvarsel i henhold til de i dagpengeloven fastsatte regler, dog kan en sygemeldt student, som ikke opfylder betingelserne i § 3 (at man har været ansat i de sidste 8 uger før fraværet og har været beskæftiget i mindst 74 timer), alligevel få udbetalt dagpenge, hvis studenten har været beskæftiget gennem vagtbureauerne inden for de sidste 4 uger før fraværet i overensstemmelse med § 9 (dagpengenes størrelse), jf. dog §§ 22 og 23 (varigheden af udbetalingsperiode)". At man som FADL-vagt har haft bare én vagt inden for de sidste fire uger og er berettiget til sygedagpenge er en klar forbedring af den gældende dagpenge-

Lægestuderende i konflikt fra på fredag:

Rammer patienter på ventelisterne

ADHÆNING JUST

På Skive Sygehus er der i sommerperioden ansat seks lægestuderende som vikarer. Går de, som varslet i strejke fra på fredag kan det betyde, at nogle af de planlagte operationer må udskydes til senere.

Det siger cheflæge Erik Kjær-Hansen, der tilføjer, at sygehuset har

en nødplan klar, så de studerendes konflikt ikke kommer til at gå ud over sygehusets akutte funktioner.

- Vi bruger typisk de lægestuderende som journalisere og til at gå til hånde hos erfarne læger, mens de faktisk afvikler ferie.

- Det er klart, at de ikke indtager nøglepositioner, men naturligvis mangler vi deres arbejdskraft,

hvis de går i konflikt, fejrer cheflægen til.

Lægevikarerne er typisk studerende, der kun mangler et halvt år af deres uddannelse. På Skive Sygehus er der ansat studerende indtil udgangen af august.

De lægestuderende har varslet konflikt på sygehusene i Viborg Årså forli ansat ifølge de studeren-

des organisation ikke vil indgå en overenskomst for de studerende, der ansættes i lægevikarier.

De studerende kræver blandt andet, at de aflønnes på samme niveau som deres færdiguddannede kolleger.

Konflikten kan i løbet af få uger også komme til at omfatte Ringkøbing og Vejle amter.

Pensum

DAGPENGE

I praksis betaler arbejdsgiveren et fast beløb for hver time en vagttager arbejder til en samlet pulje. Denne pulje bruges til at betale løn til de studerende som i løbet af året melder sig syge og ansøger om udbetaling af sygedagpenge. Hvert år justeres det faste beløb, således at puljen går i nul. Ordningen hviler på dagpengeloven.

lov i forhold til almindelige lønmodtagere.

Barselsdagpenge

Når man ikke studerer, men er almindelig lønmodtager har man krav på barselsdagpenge når man får børn. Mange studerende vælger mens de læser at få børn, men kommunerne ville i starten af 1990'erne ikke betragte lægestuderende som værende tilknyttet arbejdsmarkedet, selvom de var ansat på hospitalerne. Fire vagttagere, der nedkom i juni og juli måned 1990, fandt det urimeligt, at de ikke kunne få barselsdagpenge. De henvendte sig til FADL, efter at kommunen og dagpengeudvalget havde afvist deres ansøgning om barselsdagpenge. Afvisningen blev begrundet med at der ikke måtte være ledighedsperioder inden for de sidste 13 uger før fraværet. Og det selvom de fire vagttagere opfyldte kravet om 120 timers beskæftigelse. Kommunen havde tolket reglerne, således at man for at være tilknyttet til arbejdsmar-

kedet, skulle have haft uafbrudt arbejde i 13 uger før fraværets indtræden. FADL valgte at føre sagen på vegne af de fire medlemmer, som endte med at blive afgjort i Landsretten.

Forud for retssagen havde FADL forsøgt at henvende sig til socialminister Else Winther Andersen fra Venstre. Hun var dog meget afvisende, idet hun spurgte: "Anser I jer selv for at være studerende, eller har I fast tilknytning til arbejdsmarkedet?"

FADL svarede "både-og. Vi studerer, men arbejder samtidigt som FADL-vagter, og uden vagtlønnen kunne vi ikke leve". Socialministeren svarede:

"Det var ikke det, jeg spurgte om. Jeg sagde ENTEN ELLER", og hun fortsatte: "Nu har Folketinget ændret loven om SU og barsel, og så kan FADLs medlemmer betragte sig som studerende ligesom andre studerende."

Forpligtelser gjorde forskellen FADL havde kontaktede Ligestillingsrådet, som efterfølgende opfordrede regerin-

gen til at ændre loven på netop dette område, men alligevel vil socialminister Else W. Andersen vil ikke støtte en lovændring

Den 15. juni 1994 fik FADL så medhold i retten, således at de lægestuderende igen fik ret til at få udbetalt barselsdagpenge. Dog skulle betingelsen om 120 timers arbejde indenfor 13 uger inden den første fraværsdag var opfyldt. Retten fastslog også at en vagttager er tilknyttet arbejdsmarkedet, hvis man arbejder gennem et af FADLs tre vagtbureauer.

Fra dette tidspunkt kunne lægestuderende, der er tilknyttet vagtbureauet, ikke mere være i tvivl om, at de kunne få barselsdagpenge.

Retten lagde vægt på, at FADL i henhold til overenskomsten fungerede som ansættende myndighed i forholdet mellem hospitaler, institutioner og de studerende, der havde tilmeldt sig vagtordningen. Retten lagde endvidere vægt på, at en person, som melder sig til

vagtordningen, forpligter sig til inden for et semester i nærmere bestemt omfang at påtage sig arbejde anvist af vagtbureauet.

For de personer, der meldte sig til et vagthold, gjaldt yderligere, at de forpligtede sig til at indgå i en fast vagtplan for holdet og i tilfælde af forfald hos et af holdets medlemmer at indtræde i dennes vagt, ligesom de kun med opsigelsesfrist kunne udtræde af holdet.

Det er denne forpligtigelse til at tage vagterne man er opskrevet til, der giver en ret til barseldagpenge i dag.

Funktionærstatus

Begrebet "funktionærstatus" kan for nogen virke tørt og kedeligt. Men for en lægestuderende på et fast sygeplejevikar- eller ventilatorhold er det en garanti for stabilitet i ansættelsen. Indtil begrebet funktionærstatus blev indført i overenskomsten, gjaldt der de samme regler for en lægestuderende som tog "løse" vagter gennem et af de tre vagtbureauer, og en studerende som var tilknyttet et "fast" hold.

Et fast hold kan eksempelvis være et hold af sygeplejevikarer, der er fast tilknyttet en psykiatrisk afdeling, et specialiseret cardiologihold der overvåger indlagte patienter på en hjerteafdeling eller et hold ventilatorer, som passer en tracheostomeret lille pige i hendes eget hjem.

Fordelene for en studerende ved at være tilknyttet et hold er blandt andet, at man er garanteret et minimum antal vagter om måneden, og derved sikres en stabil indtægt. Man kan bedre planlægge sin hverdag, når man ved, hvilke dage man skal arbejde, og lønnen er bedre, da man på hold får et særligt holdtillæg.

Til gengæld er holdet forpligtet til at dække vagten når et holdmedlem melder sig syg – døgnnet rundt. Holdet skal også dække vagter i helligdagene og i eksamensperioden. Dette skal ses i modsætning til den "løse" vagt, som ikke har anden forpligtigelse end at møde op i 8 timer på en vagt.

I FADL havde man gennem en del år betragtet ansættelse på hold som fastansættelse. Man mente at det var et

problem, at hospitalerne så holdene som lig med de løse vagter. Det var især hospitalernes korte seponeringsvarsel på kun fire timer, som skabte utilfredshed. Eksempelvis kunne et hold, der havde passet samme patient i flere år, blive fyret med få timers varsel, hvis patienten døde. Set med hospitalets øjne var der ikke længere behov for holdet.

Men holdmedlemmerne stod pludseligt uden indtægtskilde, som mange kunne være afhængige af. Det var yderst vigtigt for FADL gøre op med det korte seponeringsvarsel for de faste hold. Målet var at få arbejdsgiverne til at acceptere at lægestuderende på hold blev betragtet som funktionærer. Målet blev næsten nået ved overenskomsten, der blev underskrevet i 1999. Det lykkedes FADL at få indført, at studerende på hold får funktionærforhold. Dog ikke præcis funktionærstatus som en almindelig lønmodtager, men at en stor del af funktionærens rettigheder gælder for FADL-vagterne. Vigtigst er at de enkelte holdmedlemmer i dag kun kan opsiges med en måneds varsel, og efter fem måneder stiger det til tre måneders opsigelse. Der er andre fordele forbundet den nye status. Blandt andet får holdmedlemmerne med funktionærstatus fuld løn under sygdom, i modsætning til de "løse" vagtagere, som kun får den lave sygedagpengesats.

Begrebet "Funktionærstatus" er nok et tørt og kedeligt ord, men det dækker over en alt i alt meget stor sikring for de enkelte medlemmer FADL.

FUNKTIONÆRSTATUS

Om funktionærstatus, står der i overenskomsten følgende:

"Når en sygeplejevikar/ventilator i holdtjeneste i 3 på hinanden følgende måneder efter ansættelsesforholdets påbegyndelse har haft en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 8 timer eller derover, giver vagtbureauet sygehuset/institutionen meddelelse herom. Hvis ansættelsesforholdet videreføres, overgår studenten til ansættelse på funktionærlovens vilkår fra den 1. i den efterfølgende måned, dog tidligst 7 dage efter at sygehuset/institutionen har modtaget meddelelse fra vagtbureauet. Anciennitet i forhold til opsigelsesvarslar mv. optjenes fra tidspunktet for overgang til ansættelse på funktionærlovsvilkår.

Der gives sygehuset/hospitalet mulighed for en (ansættelses-)samtale med studenten, forinden ansættelsesforholdet fortsættes med funktionærstatus.

Studenten ansættes ved det enkelte hospital/sygehus med tjeneste indtil videre ved den rekvirerende afdeling, men studenten kan i øvrigt forrette tjeneste ved hele sygehuset/hospitalet".

Såfremt arbejdstiden til enhver tid efter overgang til ansættelse på funktionærlovsvilkår over en periode på 3 måneder ligger under 8 timer, mistes studentens funktionærstatus.

For studenter, der omfattes af funktionærloven, gælder lovens opsigelsesvarslar både ved opsigelse fra sygehuset/institutionens side og fra studentens side. Indtil funktionærstatus er tillagt studenten, kan ansættelsesforholdet af begge parter bringes til ophør uden varsel."

Medicinstuderende tar mange opgaver på sygehusene, og skal fastsætte mængde dem, koster det.

Strejke koster amtet 800.000 kr. pr. måned

Medicinstuderende er dyrt for sygehusene af ørstafin

De medicinstuderendes blokade af cirka 30 vikarstillinger i Viborg Amt koster skatteyderne op til 800.000 kroner om måneden. På Nykøbing Mors Sygehus er tre stillinger på den medicinske afdeling blokeret, og det koster sygehuset op til 80.000 kroner om måneden. En centralt placeret kil-

de på Nykøbing Mors Sygehus siger til Ritzaus Bureau, at såfremt sygehuset dækker de tre vikarstillinger med sygehusets fastansatte læger frem for ansatte medicinstuderende i vikarsterner, så vil omkostningerne omkring månedslønnen være 20.000 kroner om ugen som følge af overarbejdsbetaling.

Alternativet til månedslønnen er et lavere funktionsniveau i forhold til planlagte indlæggelser, mens akutfunktionen ikke rammes af de lægestuderendes blokade.

Formanden for Viborg Amt, Sygehusdirektøren,

Mogens Røhrberg (V), har tidligere overfor Ritzaus afvist at forhandle med FADL. Foreningen af Danske Lægestuderende. Der er åbenbart gået politisk i sagen, siden Viborg Amt nægter at forhandle os frem til en løn på niveau med de runddannede læger, ville det betyde en månedsløn på 2500 kroner pr. lægestuderende om måneden.

Peter Bloch, formand for FADL, siger: Foreningen regner med, at 3000 arbejdsuger på landsplan i år bliver

løst af medicinstuderende. På nævnerede tidspunkt følger de fleste områder Arbejdsløshedsrådene vejledende afstemningsmateriale, men vedtægtsmateriale, som eventuelt kan give mulighed for, at amterne lover en aftale med FADL om eventuelt at bruge decentrale lønmodeller til faste vikarlønnen på 12.500 kroner om måneden med.

Men blandt andet Viborg og Vejle ønsker nærmere, at skal der laves en anden aftale, så vil FADL have den med Arbejdsløshedsrådene.

Så god er lønnen

Alle de ovenstående historier fortæller hvilke resultater FADL har fået på vegne af medicinstuderende. For det enkelte medlem af FADL er det dog udbetalingen af løn den første i hver måned der gør mest indtryk. FADLs overenskomster sikrer lægestuderende de højeste studenterlønninger blandt danske studerende.

Lønsatser pr. 1. april 2004	København	Århus/Odense
Sygeplejevikar - SPV	kr. 118,18	kr. 114,24
Ventilatør - VT	kr. 123,26	kr. 119,11
Dialyseassistent - DIA	kr. 128,33	
Cardiologiasistent - CARD	kr. 128,33	
Medvirkende ved sygepleje - MVS	kr. 129,94	kr. 129,94
Lægevikar	kr. 134,71	kr. 134,71
Instruktør, hjælpelærer, demonstrator	kr. 176,92	kr. 176,92*
Præparatfremstiller	kr. 153,41	kr. 153,41*
Studiesalsvagter	kr. 132,42	kr. 132,42*
Studie- eller faglig vejleder	kr. 157,64	kr. 157,64*
Undervisningsassistent	kr. 199,94	kr. 199,94*

*reguleres til dette beløb når overenskomsten underskrives